

РЕЦЕНЗІЇ

DOI <https://doi.org/10.32782/2224-0926-2026-1-56-13>*Кияновська Любов***КІЛЬКА РЕФЛЕКСІЙ ПРО «МАВКУ» ВІКТОРІЇ ПОЛЬОВОЇ
У ЛЬВІВСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ ОПЕРІ**

На прем'єру нового балету «Мавка» Вікторії Польової у Львівському національному театрі опери і балету ім. С. Крушельницької у листопаді 2025 р. мені не вдалось потрапити. Довелось задовольнитись лише враженнями колег, яким пощастило побувати на прем'єрі. Тому за першої можливості подивилась виставу і хотіла би поділитись деякими своїми рефлексіями про неї. Прочитання «Лісової пісні» за 115 років після її написання обросло аж надто численними й далеко не завжди доречними інтерпретаціями в різних мистецьких формах – картинах, скульптурах, операх, балетах, кінофільмах. Львівський спектакль по праву займає гідне місце серед найвдаліших версій переосмислення шедевра Лесі Українки, він сприймається не тільки як вельми ефектне, яскраве і експресивне видовище, що увібрало провідні естетичні постмодерні тенденції аудіовізуального мистецтва сьогодення, але й вражає багаторівневістю актуального, відповідного нашому *Zeitgeist* / духові епохи осмисленням вічних універсальїй любові, жертвності, зради і смерті у безкінечному кругообігу природи.

Я б навіть змінила визначення жанру і окреслила «Мавку» як сценічне дійство з елементами перформансу – настільки сучасно вона вирішена. Зрештою, первинна жанрова дефініція «Лісової пісні» – драма-феєрія – цілком дозволяє таке широке алегоричне трактування головних героїв і подій як низки багатозначних символів. Режисер-постановник і автор лібрето Василь Вовкун винахідливо скористався цією можливістю, позаяк вже сама трансформація первинних смислів тексту Лесі Українки здійснена за принципом граничної концентрації на ключових моментах. Відтак вистава максимально насичена символікою всіх елементів художнього цілого, витонченими алюзіями на різні світові і національні архетипи. Я особисто відчитала у концепції балету передусім поєднання античної буколіки і прадавньої дохристиянської української міфології, у дивовижній єдності людини і природи.

Вельми професійна і образна музика Вікторії Польової сприймається у постмодерному стильовому руслі, в ній органічно використані неофольклорні інтонації, в певних епізодах наближені до стилістики «Весни священної» І. Стравинського, що вишукано поєднуються з мінімалістичними зворотами, з чуттєвою мелодикою популярно-кінематографічного «голівудського» типу. Оркестр під орудою Ірини Сташишин коректно і елегантно відтворив різностильові знаки, які утворюють цілісну барвисту музичну картину – основу танцювального дійства.

З музичним фундаментом природно гармонізується візуальний ряд – предметна наповненість сценічного простору, світло і костюми. Аналогічно до музики, в техніці мінімалізму і максимального віддалення від етнореалістичного антуражу вирішена сценографія і світлові ефекти (художник Арвідас Буйнаускас). Скляні рурки, що звисають згори, символізують ліс не як зелене буяння, а як прозорий міраж, в якому

перетинаються земний і небесний світи, прорізаний до того ж чи то голкою, чи то кометою, що впродовж вистави змінює свою позицію як уособлення безперервної плинності усього, навіть цього ідеального прозоро-скляного простору. Такими ж мінімалістичними є і костюми, абсолютно прості, прилягаючі до тіла як шкіра чи кора дерева, в барвистій гамі редуковані практично до трьох кольорів – білого, сіро-зеленого в різних відтінках і червоного як знаків духовної чистоти, природного буття і пристрасті (художниця Наталя Міщенко).

Дуже сильне враження справила пластична танцювальна символіка, що щасливо пройшла між Сциллою надмірного авангардового штукарства і Харибдою «плюшевого» традиційного балету (балетмейстер Артем Шошин). Так, це цілком сучасний сценічний рух, що вимагає блискучої балетної техніки, в ньому багато промовистих тілесних меседжів головних персонажів і динамічних мізансцен, але всі вони природні, продумані, шляхетні. Можна порадіти, що на зміну видатним балетним метрам львівської сцени прийшли такі талановиті молоді танцівниці і танцівники як: Анастасія Бондар – Мавка, Олександр Омельченко – Лукаш, Дмитро Коломієць – Цар Лісу, Мар'яна Гресь – Русалка, Арсен Марусенко – Перелесник (перший виступ у цій партії), Артур Кокоев – Куць, Анастасія Гнатишин – Килина.

Особливий об'єкт радості і гордості – публіка. Хоча це і був будній день, п'ятниця, але зал *на академічній виставі сучасної української композиторки, навіть не на прем'єрі*, був заповнений ущерт'ю (спеціально виділила цю інформацію, бо ще 10–20 років тому це було би немислимо! Та й у світі, окрім найвидатніших «топових» театрів, це зовсім нестандартна ситуація). Навіть на четвертому балконі, т. зв. «гальорці», годі було знайти вільне місце. Ще більш вражаючим стало те, що, орієнтовно, на вісімдесят відсотків глядацька аудиторія складалася з молоді, притому не з кола професійних музикантів. Так, аншлаги стали наслідком добре продуманої роботи з публікою, якісної реклами і організації вистав. Але ніякі PR-кампанії не були би в змозі забезпечити настільки численної публіки, якщо б вистави не знаходили шлях до її розуму і серця. Чекаємо наступних прем'єр!